

Doc. nr.	Datum	Naam document
1	2-6-2015	Eerste beslisnotitie BP16 retour stas.pdf
2	19-6-2015	nota - stas - Box 3 keuzes variant vermogensmix op basis van schijven
3	3-8-2015	nota - stas - Oplegnotitie eerste conceptversie MvT's pakket Belastingplan 2016
4	21-8-2015	nota - stas - Box 3 in belastingplan
5	27-8-2015	memo - stas - Eerste concept schriftelijke antwoorden WGO deel I plus overige informatie
6	1-9-2015	nota - stas- Box 3 in de media
7	1-9-2015	nota - min - Box 3
8	8-10-2015	nota - stas - Impressie rondetafelgesprek Tweede Kamer over box 3

TER BESLISSING – DE BESPREKING VAN DE NOTITIE IS GEPLAND OP WOE 3 JUNI 2015 OM 15.00 UUR

Aan

de Staatssecretaris

de Minister

Directie Algemene Fiscale Politiek

Inlichtingen

Belastingplan

notitie

Eerste Beslispuntennotitie Belastingplan 2016

persoonsgegevens

Paraaf
de Staatssecretaris

Paraaf
de Minister

Via

persoonsgegevens

Datum

2 juni 2015

Notitienummer

AFP/2015/455

Via

Via

Medeparaaf

persoonsgegevens

persoonsgegevens

Medeparaaf
Uitvoeringsbeleid

persoonsgegevens

Kopie aan

Comm, 2xPA

Bijlages (4)

- Groslijst
- Budgettaire uitgangssituatie
- Tijdschema
- Notitie loonkostenvoordeel met verschillende opties

Aanleiding

- De voorbereidingen voor het pakket Belastingplan 2016 (BP 2016) zijn van start gegaan. Hierover krijgt u voor het zomerreces drie beslispuntennotities voorgelegd. Dit is de eerste beslispuntennotitie; op 22 juni ontvangt u een tweede en op 1 juli de laatste beslispuntennotitie voor uw vakantie.
- Bijgevoegd treft u de voorlopige onderwerpenlijst (bijlage 1), de budgettaire uitgangssituatie bij de start van het BP 2016 (bijlage 2) en het tijdschema (bijlage 3) aan. De groslijst is niet definitief: rijp en groen staat door elkaar. In de groslijst is per maatregel een korte toelichting opgenomen.

Inhoud pakket Belastingplan 2016

De tussentijdse stand van het pakket BP 2016 is vijf wetsvoorstellen: het wetsvoorstel Belastingplan 2016 (BP 2016), het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2016 (OFM 2016), het wetsvoorstel Wet tegemoetkomingen loondomein, het wetsvoorstel m.b.t. het artikel 2 fonds en een implementatiewetsvoorstel van wijzigingen in de Moeder-dochterrichtlijn. Op het wetsvoorstel Wet tegemoetkomingen loondomein wordt verderop in de notitie teruggekomen. Het reparatiewetsvoorstel fiscale eenheid zal mogelijk tegelijk met het pakket BP 2016 worden ingediend, maar een gelijktijdige behandeling is niet beoogd.

In het Belastingplan 2016 worden de maatregelen opgenomen met een budgettair belang. In OFM 2016 worden de maatregelen opgenomen die geen budgettair gevolg hebben, een hoofdzakelijk technisch karakter hebben en waarvan het (in het merendeel van de gevallen) de voorkeur verdient dat deze op 1 januari 2016 in werking treden.

Budgettaire uitgangssituatie bij start besluitvorming BP 2016

- In bijlage 2 treft u de budgettaire startsituatie voor het BP 2016 aan. Uitgangspunt is dat het belastingplan zichzelf dekt. Dat betekent dat tegenover maatregelen die geld kosten, dekkingsmaatregelen moeten staan.
- Per saldo – met de maatregelen zoals deze nu op de groslijst staan en waarvan reeds duidelijk is wat deze kosten of opleveren – beginnen we dit jaar in de min, in het bijzonder in de jaren 2016 en 2017 komen we geld tekort. Voor de verschillende dossiers zal naar passende dekking worden gezocht. U wordt hier in een latere beslisapuntennotitie verder over geïnformeerd.

Uitvoeringstoets nieuwe stijl

- Alle maatregelen van het pakket Belastingplan 2016 worden door de Belastingdienst op uitvoerbaarheid beoordeeld met de Uitvoeringstoets nieuwe stijl. Om tot goede en betrouwbare uitvoeringstoetsen te komen, is voldoende tijd een eerste voorwaarde.
- Een aantal voorstellen is al voldoende uitgekristalliseerd om de uitwerking van de uitvoeringstoets te kunnen starten. Andere voorstellen bevinden zich nog in een conceptueel stadium. Ook daar kijkt de Belastingdienst al mee. Concrete uitwerking van de consequenties in een uitvoeringstoets is daar echter nog niet mogelijk.
- Naarmate concretisering van voorstellen langer uitblijft, wordt de tijdsdruk voor de uitvoeringstoets groter, met grotere risico's op onvoorziene problemen/vertragingen in het implementatietraject.

- BESLISPUNTEN DIRECTE BELASTINGEN -

BP 2016 - Beslispunt 1: kinderalimentatieverplichtingen uitsluiten in box 3
Gaaf u ermee akkoord dat kinderalimentatieverplichtingen uitgesloten worden als schuld in box 3?

Toelichting

- In box 3 worden in beginsel alle verplichtingen met waarde in het economische verkeer als schuld in aanmerking genomen. Ook kinderalimentatieverplichtingen voldoen aan deze definitie.
- Van oudsher is echter bedoeld dergelijke verplichtingen en rechten buiten de fiscaliteit te houden. Tot 2001 was dat wettelijk geregeld, sinds 2001 gold dat (onbedoeld) niet meer voor de *verplichtingen*. Kinderalimentatierechten zijn vanwege de rangorderegeling (vrijstelling box 1) wel sinds 2001 uitgezonderd van box 3. Hierdoor is een disbalans in box 3 ontstaan (niet de bezitting wel de schuld).
- Eind 2009 is dit gerepareerd via invoering van een algemene bepaling voor persoonsgebonden aftrekposten (pga) die ook gold voor

kinderalimentatieverplichtingen (via de aftrek levensonderhoud kinderen (LOK)), waardoor in box 3 geen specifieke uitsluiting nodig was.

- Als gevolg van de Wet hervorming kindregelingen (WHK) is de aftrek LOK per 2015 vervallen, waardoor de kinderalimentatieverplichting niet langer onder voornoemde box 3-beperking valt en dus als schuld kan worden opgevoerd. Bij de WHK is de doorwerking naar box 3 niet onderkend. Om de kinderalimentatieverplichting te kunnen uitsluiten als schuld in box 3 is alsnog een afzonderlijke bepaling nodig.
- Ook uitvoeringstechnisch is het niet gewenst om dergelijke verplichtingen op te kunnen voeren. De waardering van toekomstige alimentatieverplichtingen is lastig en vatbaar voor discussies.
- De uitsluiting kan met ingang van 1 januari 2016 worden ingevoerd. Terugwerkende kracht lijkt niet goed verdedigbaar, want nadelig voor belastingplichtigen en de praktijk heeft al aandacht voor het kunnen opvoeren als schuld. Met het kunnen opvoeren van de schuld in 2015 is een eenmalig budgettaire belang van € 4 miljoen gemoeid.
- Het uitsluiten van kinderalimentatieverplichtingen in box 3 leidt vanaf 2016 niet tot budgettaire gevolgen omdat het handhaving van de (tot 2015) bestaande situatie betreft. Bij de invoering van de WHK is geen derving ingeboekt, omdat werd uitgegaan van een onveranderde situatie. Reparatie leidt nu daarom ook niet tot een opbrengst.
- Ten behoeve van de consistentie wordt voorgesteld om vergelijkbare verplichtingen waarbij sprake is van disbalans (geen bezitting, wel schuld) ook als schuld uit te sluiten in box 3.
- Het gaat dan om uitkeringen die in rechte vorderbaar zijn en niet de tegenwaarde voor een prestatie vormen, zoals schadevergoedingen uit onrechtmatige daad en uitkeringen op basis van een dringende morele verplichting die juridisch afdwingbaar zijn gemaakt.
- Naar verwachting is hiervan slechts beperkt sprake waardoor de uitsluiting van de daaraan gekoppelde verplichting in box 3 niet leidt tot een noemenswaardige budgettaire opbrengst.

abnormaal
afruk wa
inverval

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Ter informatie 2: Herziening box 3

Een begin is gemaakt met de wetgeving vooruitlopend op definitieve besluitvorming. In een separatie notitie zullen keuzes over de uitwerking voorgelegd worden.

OK!

Toelichting

- Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming daarover, is een begin gemaakt met het maken van wetgeving voor een (eventuele) herziening van box 3 in het BP 2016. Het betreft de variant met de gemiddelde vermogensmix op basis van schijven.
- In dat kader zult u binnenkort (in een aparte notitie) keuzes voorgelegd krijgen over de uitwerking van die variant, zoals de toepassing van de schijfsystematiek bij partners en bij buitenlands belastingplichtigen, de vormgeving van het heffingvrije vermogen en de wijze van periodieke herijking van vermogensmix en rendement. Daarnaast zullen wij u informeren over de keuzes die tot nu toe bij de uitwerking zijn gemaakt voor de berekening van de rendementen en over de betekenis van die keuzes, evenals over de juridische stand van zaken aangaande box 3. Wij zullen u daarbij ter informatie ook het conceptrapport over box 3 verstrekken.

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

--0--

Kunnen we niet alleen de vermogens in de tweede en derde schijf uitzonderan die uitsluitend in spangeld zitten? Ik probeer het volume te beperken.

TER BESPREKING

Aan de Staatssecretaris

Directie Algemene Fiscale Politiek

persoonsgegevens

Datum 19 juni 2015

Notitienummer AFP/2015/514

notitie

Box 3 keuzes variant vermogensmix op basis van schijven

Paraaf Via Via Medeparaaf

persoonsgegevens

persoonsgegevens

Medeparaaf Medeparaaf

persoonsgegevens

Kopie aan Minister, 2x PA, B&C/C&V

Bijlage: - Budgettaire effect naar vermogensklassen - Rapport box 3

Inleiding

Algemeen

- Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming daarover, is een begin gemaakt met het maken van wetgeving voor een (eventuele) herziening van box 3 in het Belastingplan 2016 (inwerkingtreding 1-1-2017). Het betreft de variant met de gemiddelde vermogensmix op basis van schijven (hierna: 'de schijvenvariant' of 'de variant'). Op die manier houden we de ruimte om deze variant in het Belastingplan op te nemen indien daartoe (definitief) besloten wordt.
- In coalitieverband is afgesproken om de mogelijkheden van een tegenbewijsregeling te bezien. In deze notitie vindt u een eerste schets hiervan, maar wij hebben nog onvoldoende tijd gehad om een tegenbewijsregeling uit te werken en deze te toetsen op uitvoerbaarheid. U wordt nog nader geïnformeerd hierover, inclusief de budgettaire gevolgen van een tegenbewijsregeling. Een gedegen uitwerking hiervan vergt tijd en het tijdpad voor het BP 2016 lijkt in alle eerlijkheid onrealistisch. We praten graag met u over het tijdpad en het verdere proces.
- Mocht uiteindelijk besloten worden tot een heel andere variant voor box 3, dan kunnen wij niet garanderen dat deze nog in het Belastingplan 2016 kan worden opgenomen. Uiteraard kan binnen de schijvenvariant nog wel gedraaid worden aan verschillende knoppen (schijflengtes, percentages, hoogte heffingvrije vermogen, etc).
- We zullen de schijvenvariant en de andere varianten voor box 3 nog voorleggen aan specialisten op het terrein van constructiebestrijding met de vraag of en in hoeverre we ons zorgen moeten maken over gedragseffecten (denk bijvoorbeeld aan mensen met hoge box 3-vermogens die hun vermogen overbrengen naar box 2). Dit kan mogelijk aanleiding zijn om nog wijzigingen aan te brengen in de variant of in andere regels in box 3. Hierover wordt u nog geïnformeerd.

Kunnen we dat ~~de~~ steekproeven vaststellen om hoever uitzonderings het zou gaan?

dat kan nu ook al

- De schijvenvariant zal via de uitvoeringstoets nieuwe stijl moeten worden beoordeeld op uitvoerbaarheid. Hetzelfde geldt voor een tegenbewijsregeling.
- Ter informatie sturen wij u ook de meest recente versie van het rapport. Daarin is de tegenbewijsregeling vooralsnog niet verwerkt.

Variant gemiddelde vermogensmix op basis van schijven

De belastingdruk wordt in deze variant bepaald aan de hand van drie stappen, namelijk:

- 1) de gemiddelde vermogensmix per vermogensklasse of -schijf;
- 2) een werkelijk in de markt gebleken gemiddeld langjarig rendement per vermogenstitel, en
- 3) een vast tarief van 30%.

De variant staat in hoofdstuk 7 van het rapport, variant 1, variatie C.

Onderwerpen notitie:

In deze notitie informeren wij u onder andere over een aantal belangrijke aandachtspunten in de presentatie van deze variant tegen de achtergrond van juridische en politieke/ beleidsmatige risico's. Daarnaast vragen wij uw beslissing op een aantal onderwerpen zodat wij de variant tijdig in wetgeving kunnen uitwerken. De onderwerpen die in deze notitie aan de orde komen zijn achtereenvolgens:

1. Tegenbewijsregeling;
2. Juridische en politieke/beleidsmatige aandachtspunten;
3. Berekening rendementen;
4. Budgetneutraliteit;
5. Vormgeving periodieke herijking;
6. Vormgeving vrijstelling;
7. Toerekening vermogen aan partners;
8. Buitenlandse belastingplichtige;
9. Internationale vergelijking belastingdruk.

Bij sommige onderwerpen zijn beslispunten opgenomen, sommige onderwerpen lenen zich beter voor een bespreking. Wij nemen daarom graag tijdens een overleg de voorgaande lijst met u door.

De onderwerpen bij de beslispunten onder 6, 7 en 8 worden uitvoeriger besproken in hoofdstuk 8 van het bijgevoegde rapport. De toelichting bij de beslispunten hierna is op hoofdlijnen. Bij de vormgeving van de beslispunten en de toelichting daarop is uitgegaan van het beginsel dat de huidige box 3-systematiek goed is met uitzondering van de hoogte van het forfaitaire rendement. Dat houdt in dat waar mogelijk de wijzigingen beperkt blijven tot het aanpassen van het forfaitaire rendement.

1. Tegenbewijsregeling

Naar aanleiding van de afspraak in coalitieverband worden de verschillende opties van een tegenbewijsregeling onderzocht. Er zijn in elk geval theoretisch verschillende mogelijkheden om binnen de basisvariant – waar mogelijk maximaal aansluitend bij de voorziene variant – een tegenbewijsregeling vorm te geven. Aan alle opties kleven de nodige bezwaren. Na een eerste brainstormsessie denken wij in de volgende richting. Uitgangspunt is het gegeven dat op dit moment op spaartegoeden een laag rendement wordt gerealiseerd. Voor de toepassing van de tegenbewijsregeling is dan van belang welk deel van het vermogen wordt gevormd door spaargeld. Ingeval een belastingplichtige aantoonbaar of doet blijken (dit laatste betekent een zwaardere bewijslast) dat het aandeel spaargeld in zijn vermogensmix aansluit bij het veronderstelde aandeel spaargeld in de vermogensmix van een lagere vermogensschijf, mag hij voor zijn vermogen het bij die lagere schijf behorende (lagere) forfaitaire rendement van deze vermogensschijf in aanmerking nemen als voordeel uit sparen en beleggen (aansluiten bij het werkelijke rendement zou alle problematiek van het vaststellen van rendement zoals die bestond voor 2001 volledig incorporeren; bovendien lijkt het juridisch onhoudbaar om

alleen voor hogere vermogens af te wijken van een forfaitair rendement en het werkelijke rendement te belasten indien dat lager is). Hierbij zal de relatieve omvang van de laagrenderende spaartegoeden leidend zijn. Summier uitgewerkt ziet dat er dan als volgt uit:

In de eerste vermogensschijf (van € 0 - € 100.000) wordt ervan uitgegaan dat gemiddeld (afgerond) 80% daarvan bestaat uit spaartegoeden (vermogensmix voor personen, zie punt 7 hierna). Aangezien spaartegoeden relatief laag renderen kent de eerste vermogensschijf een relatief laag forfaitair rendement. De tegenbewijsregeling biedt belastingplichtigen in de vermogensschijven 2 en 3 (met minimaal 80% van het vermogen in spaartegoeden) de mogelijkheid om dit relatief lage forfaitaire rendement toe te passen op het gehele vermogen in box 3.

Een soortgelijke regeling zal belastingplichtigen in vermogensschijf 3 (met een vermogen van meer dan € 1.000.000) de mogelijkheid bieden aan te tonen of te doen blijken dat de persoonlijke vermogensmix van die belastingplichtige aansluit bij de gemiddelde vermogensmix van vermogensschijf 2 (minimaal 55% spaartegoeden). Indien de belastingplichtige hierin slaagt zal deze voor zijn vermogen dat de eerste schijf overtreft een beroep mogen doen op het forfaitaire rendement van vermogensschijf 2.

Van belang is dan wel dat belanghebbende kan aantonen of doen blijken dat diens vermogen gedurende het gehele jaar of een bepaalde minimumperiode voor meer dan 80% (of 55%) uit spaartegoeden heeft bestaan (peildatumproblematiek).

Dit idee moet nog verder worden uitgewerkt en getoetst op budgettaire gevolgen en uitvoerbaarheid. Belangrijke bezwaren van (elke) tegenbewijsregeling zijn in ieder geval:

- Een tegenbewijsregeling is per definitie complicierend voor de uitvoering.
- Risico van een glijdende schaal:

en dat moet zo blijven!

- de tegenbewijsregeling geldt alleen voor spaargeld. Hoe dan ook gaat de roep ontstaan om tegenbewijs toe te laten bij andere laagrenderende vermogenstitels (zoals verpachte grond, laagrenderende obligaties). Een gedeeltelijke tegenbewijsregeling zou bovendien tot gevolg kunnen hebben dat de rechter besluit ook voor andere groepen tegenbewijs toe te staan. Hierdoor wordt het systeem van forfaitair rendement verder uitgehold.
- De eenvoud van box 3 zit voor een belangrijk deel in het niet hoeven onderscheiden van verschillende vermogenstitels. Dat wordt hiermee losgelaten. Dit leidt tot afbakeningsproblematiek.
- Peildatumproblematiek. Arbitrage voor de peildatum door bijvoorbeeld aandelen om te zetten in spaargeld. Een regeling die dit tegengaat is noodzakelijk. Dit lijkt vooralsnog alleen mogelijk door een zware bewijslast bij de belastingplichtige te leggen.
- De tegenbewijsregeling zal waarschijnlijk ook moeten openstaan voor buitenlands belastingplichtigen en buitenlandse spaartegoeden. Dit zal uitvoeringstechnisch problematisch zijn.

2. Juridische en politieke aandachtspunten

Juridisch

Op 3 april 2015 heeft de Hoge Raad (HR) een arrest gewezen over de houdbaarheid van de forfaitaire waardering van verhuurde woningen in box 3. Het arrest geeft meer duidelijkheid over de vraag wanneer forfaits voor de belastingheffing nog wel en niet meer acceptabel zijn. Dit is van belang voor de presentatie van de box 3-variant.

In het arrest wordt opnieuw bevestigd dat de wetgever een grote beleidsruimte heeft en de HR de wetgeving slechts marginaal toetst. De HR baseert zich voor de beoordeling van de in geding zijnde wetgeving sterk op de parlementaire geschiedenis (wat is het doel van de regeling, wat is de rechtvaardiging voor het gebruik van forfaits). Zo moet daaruit blijken dat de daadwerkelijke uitkomsten ook in overeenstemming zijn met het gegeven doel en de

gegeven rechtvaardigingen.

In het arrest ging het 'mis' omdat in de parlementaire geschiedenis bij de delegatiebepaling van de in geding zijnde forfaitaire waarderingsbepaling is gezegd dat met de forfaitaire waarderingsmaatstaf is beoogd om aan te sluiten bij de werkelijke waarde. Als de werkelijke waarde onvoldoende benaderd wordt (afwijking meer dan 10%), blijft de op deze delegatiebepaling berustende forfaitaire bepaling volgens de HR buiten toepassing. Duidelijk moet dus zijn dat met de voorgestelde forfaits niet wordt beoogd om de individuele (werkelijke) situatie te benaderen. Een stapeling van forfaits, die in het arrest aan de orde was, is daarbij juridisch mogelijk kwetsbaar. Bij meerdere forfaits heeft een rechter bovendien meer elementen om te toetsen.

Wat betekent dit voor de variant?

Het presenteren van de vermogensmix naast de gemiddelde marktrendementen kan worden opgevat als het stapelen van forfaits, helemaal als zowel de vermogensmix als de rendementen in de wet worden opgenomen en aan elkaar worden gekoppeld. Gelet op het arrest is dit mogelijk kwetsbaar als hierdoor het zicht op de realiteit wordt verloren en het resultaat niet als een benadering van de werkelijkheid kan worden gezien. Hierbij speelt de doelstelling van het forfait ook een rol (en de gegeven toelichting daarvoor). Ook krijgt een rechter meer 'toetspunten' als meer onderdelen van het uiteindelijke forfait worden opgenomen in de wet- en regelgeving. Wij denken dat de risico's met een goede toelichting (zie kader hieronder) zoveel mogelijk zijn te ondervangen, maar het duiden van dit arrest voor de nieuwe variant blijft, mede gelet op de kwetsbaarheden die hierna worden benoemd, koffiedik kijken.

Politiek/beleidsmatig

In de onderbouwing dat op de verschillende vermogenstitels verschillende rendementen worden behaald, hebben we de nodige veronderstellingen moeten maken. Vervolgens worden deze uitkomsten voor de in het verleden behaalde rendementen erg precies in de wetgeving toegepast. Dat maakt het geheel mogelijk juridisch kwetsbaar (zie hierboven) maar ook in meer algemene zin kwetsbaar voor kritiek (politiek risico). Ook ter ondervanging van het politieke risico geldt dat het van belang is om de grove en ruwe benadering te benadrukken, en een discussie over berekeningen terug te brengen naar de kern: de differentiatie sluit beter aan bij de verschillen in gemiddeld beleggingsprofiel en de gemiddeld behaalde rendementen tussen kleinere en grotere vermogens. De kwetsbaarheden van het nauwkeurig aansluiten van het forfaitaire rendement bij de berekeningen zijn:

- OK*
- A. *De nauwkeurige toerekening van vermogenstitels en rendementen (inclusief cijfer achter de komma) kan een schijnnaauwkeurigheid uitstralen. Bovendien wordt daardoor heel zichtbaar dat iedereen die risicomijder heeft belegd dan gemiddeld het toegerekende rendement in beginsel niet zal hebben behaald.*

Bij de invoering van de Wet IB 2001 was de 4% een schatting van een 'veilige' ondergrens die voor iedereen, bij langjarig en risicovrij beleggen, haalbaar zou moeten zijn. In de huidige opzet gaat het om een 'feitelijk' gemiddeld in het verleden behaald rendement. Daardoor is er per definitie een grote groep die onder het gemiddelde scoort en een grote groep die boven het gemiddelde scoort; ongeacht hoe goed we het gemiddelde weten te benaderen. Het gevolg is dat iedereen die risicomijder belegt dan gemiddeld, in beginsel het toegerekende rendement niet zal behalen. Bovendien is, door de schijvenstructuur, onderin de vermogensklasse het forfaitaire rendement voor die klasse per definitie te hoog/niet haalbaar en bovenin de klasse te laag.

- OK*
- B. *De rendementen zijn sterk afhankelijk van de gekozen periode*

- C. *De rendementen zien op het verleden en zeggen niks over het jaar waarover belasting wordt betaald*

OK

Door de periodieke herijking worden de gemiddeld behaalde marktrendementen in

feite met een vertraging belast.

bu
D. Een stijging van de rendementen leidt bij een periodieke herijking tot een lastenverzwaring in de toekomst, en een daling daarvan tot een toekomstige lastenverlichting.

oh
E. Het betreft brutorendementen

In 2000 is aangegeven dat met de 4% beoogd werd het nettorendement te benaderen.

?
F. Er wordt geen rekening gehouden met het verschil in beleggingsprofiel tussen alleenstaanden en partners en het verschil in beleggingsprofiel naar huishoudsamenstelling en naar sociaal economische klasse (zelfstandigen beleggen anders dan werknemers).

6
Er wordt alleen rekening gehouden met het verschil in beleggingsprofiel naar vermogensniveau.

Gelet op de bovenstaande juridische en politieke kwetsbaarheden, is van belang om in de **presentatie** van de variant te benadrukken dat:

1. de vermogensmix en de marktrendementen een hulpmiddel zijn om beter aan te sluiten bij het ervaren rendement, zonder dat wordt beoogd de werkelijke (individuele) samenstelling van het vermogen of het werkelijke (individuele) rendement te benaderen.
2. sprake is van een grove benadering van het rendement dat voor een belastingplichtige met een bepaald vermogen op lange termijn haalbaar is gebleken op basis van de gemiddelde (macro-) samenstelling van het vermogen in de vermogensklasse.
3. sprake is van het combineren van macrogegevens, namelijk de gemiddelde vermogensmix en gemiddelde marktrendementen, die gezamenlijk leiden tot één forfait in de betreffende vermogensklasse (er is dus geen sprake van meerdere forfaits maar van onderdelen van het uiteindelijke forfait).

3. Berekening rendementen

Beslispunt

de uitkomsten van de berekeningen zijn afhankelijk van de onderstaande veronderstellingen. Kunt u bevestigen dat we op basis van de gehanteerde veronderstellingen doorgaan?

De cijfermatige onderbouwing van de varianten is gebaseerd op de belastingaangiften in 2012.

Onder de gebruikte veronderstellingen voor de berekening van de rendementen vallen:

A. de proxys voor het rendement van de vermogenstitel:

1. Spaargeld: een reeks voor spaarrente op direct opvraagbare spaartegoeden (bron DNB).
2. Aandelen de MSCI- Europe (we weten niet welke aandelen de box 3 bezitters hebben, terwijl de keuze voor MSCI-world, MSCI Europe, AEX of welke index dan ook tot verschillende uitkomsten leiden. De AEX heeft het sinds 2001 slechter gedaan dan andere beurzen, maar in de periode daarvoor weer juist beter.
3. Obligaties: proxy is de rente op de meest recente 10-jarige staatslening.
4. Onroerend goed: We weten niet waar onroerend goed uit bestaat (tweede woningen; garageboxen; bospercelen etc) . Als proxy wordt de huizenprijs gebruikt en de aanname dat het rendement alleen de waardeontwikkeling is en de overige netto-inkomsten per saldo nihil zijn.

5. Overig bezittingen: (totaal circa 9% van de grondslag, grotendeels bestaande uit de categorieën op het aangiftebiljet 'overige vorderingen, contant geld' en 'overige bezittingen' de logische proxy voor het rendement ontbreekt. Arbitrair is gekozen voor het gewogen gemiddelde van de categorie aandelen/obligaties/onroerend goed. OK
6. Schulden: We weten niet de samenstelling naar type van schulden. Het kan gaan om bijvoorbeeld onderlinge vorderingen/schulden in familieverband al dan niet renteloos of hypothecaire leningen ter financiering van onroerend goed. We hebben de aanname gehanteerd van spaargeld met een kleine opslag van +0,1%. OK

B. De proxys voor het aantal te hanteren jaren om een gemiddelde te berekenen:

7. Voor spaargeld, schulden en obligaties is een 5-jaars voortschrijdend gemiddelde gebruikt. Naarmate deze periode korter wordt gekozen dalen de rendementen sterk omdat ultimo 2014 de rente fors lager ligt dan het meest recente vijfjaarsgemiddelde. Voor spaargeld bedraagt het vijfjaarsgemiddelde 1,9% maar het laatste jaar is de rente ongeveer gehalveerd; De kritiek kan dus zijn dat een veel te lange periode is gekozen. Budgettair zal een kortere periode op de langere termijn een meer volatiel gemiddeld rendement opleveren en op dit moment gezien de lage spaarrente forse budgettaire consequenties hebben want spaargeld is circa de helft van het box 3-vermogen. !
8. Voor aandelen, onroerend goed en overige bezittingen is 25 jaar gebruikt (de motivering is: beleggen in deze vermogenstitels heeft een 'lange termijn' karakter). !

C. De klassengrenzen voor de vermogensverdeling van 0; € 100.000 en € 1.000.000

Bij deze veronderstellingen komt de schijvenvariant uit op een budgettaire derving van € 7 miljoen bij een vermogensverdeling op huishoudniveau en van € 44 miljoen bij een vermogensverdeling naar personen (zie beslispunt onder 7). OK

D. De berekeningen zijn uitgevoerd op onafgeronde cijfers.

In de uiteindelijke versie zullen afrondingsregels gebruikt worden. Dat kan op diverse niveaus: in de vermogensmix, in de rendementen per vermogenstitel en in de berekening van het daaruit volgende gemiddelde rendement per vermogensklasse. Ervan uitgaande dat de afronding telkens in het voordeel van de belastingplichtigen gebeurt, treedt een budgettair derving op. Als op alle 3 de niveaus opnieuw wordt afgerond op 0,1% kan het theoretisch oplopen tot 0,3% lager rendement. Een maximaal effect van 0,1% is meer waarschijnlijk en kost dus circa € 100 mln. OK

4. Budgetneutraliteit

De vraag in hoeverre de aanpassing van box 3 budgettair neutraal uitkomt is afhankelijk van alle veronderstellingen die zijn gehanteerd en van de keuzes die worden gemaakt bij de uitwerking van de variant. Op dit moment loopt het uiteen van € 7 miljoen derving (huidige stand en berekeningswijze van de rendementen, vermogensverdeling naar huishoudens, 0%-schijf voor heffingvrij vermogen) tot een derving van € 44 miljoen als de vermogensverdeling naar personen wordt gebruikt. Dit laatste ligt gelet op de individualiseringsgedachte van de Wet IB 2001 voor de hand. Additioneel is er, bij de huidige schijflengtes, een derving van € 140 miljoen als het heffingvrije vermogen aan de top wordt verrekend (tegen individueel marginaal rendement). Een tegenbewijsregeling leidt tot een additionele derving, omdat alleen belastingplichtigen die er voordeel uit kunnen halen er een beroep op zullen doen.

man dat is toch wel logisch?

Budgettaire derving variant box 3 (forfaitair rendement per vermogenstitel, vermogensmix voor 3 vermogensklassen)

Basis voor berekening Vermogensklassen en Rendementen	Voordeel heffingvrij vermogen aan de basis (0%-schijf)	Voordeel heffingvrij vermogen aan de top (marginaal tarief van de vermogensklasse)	Additioneel effect tegenbewijsregeling
Verdeling vermogen naar huishoudens	7	147	PM
Verdeling vermogen naar personen	44		

Het budgettaire effect van een verlaging van het heffingvrije vermogen met € 1000 is circa € 27 miljoen. Dus de budgettaire derving van € 7 miljoen respectievelijk € 44 miljoen betekent een verlaging van het heffingvrij vermogen met € 260 respectievelijk € 1630.

Als het stelsel in 2017 wordt ingevoerd moet een update worden uitgevoerd van de rendementen. Omdat het stelsel veel volatieler zal zijn, is de kans op een andere uitkomst vrij groot. Naar het zich laat aanzien zal met name het berekende rendement op spaargeld lager zijn, met negatieve budgettaire consequenties.

Als de wens is om alsnog budgettaire neutraliteit te bereiken, is het beleidsinstrumentarium, gegeven het belastingtarief, de wijze van rendementsberekening en de klassenindeling voor het vermogen, uitsluitend de hoogte van het heffingvrije vermogen. Het lijkt niet aantrekkelijk de hoogte van het heffingvrij vermogen te gebruiken om gewenste budgettaire uitkomsten te bereiken, omdat daarmee het aantal aangifteplichtige belastingplichtigen ook verandert. Zoals het zich nu laat aanzien zou, indien budgetneutraliteit bij invoering gewenst is, het heffingvrije vermogen moeten worden verlaagd zodat meer mensen, met kleinere vermogens, in de heffing worden betrokken.

5. Periodieke herijking

Bespreekpunten

Er liggen verschillende keuzes voor die ons inziens bespreking vergen voordat een periodieke herijking vorm kan worden gegeven. Deze zijn:

- de periodiciteit van de herijking, eventueel verschillend voor de verschillende elementen, te weten de vermogensmix, rente spaarrekeningen en rendementen andere beleggingen,
- de wijze van herijking, bij ministeriële regeling op basis van een bevoegdheid in de wet of bij wet, bijvoorbeeld bij het Belastingplan en, daarmee samenhangend,
- de wijze waarop de vaststelling van de vermogensmix en de verschillende rendementen wordt vastgelegd, te weten in de wet zelf of in de memorie van toelichting.

ou
—

Toelichting

- De variant die thans wordt uitgewerkt bevat twee elementen die periodiek herijking behoeven om de aansluiting van het forfaitaire rendement bij de gemiddeld in het verleden in de markt behaalde rendementen te behouden. Dat betreft:
  - het gemiddelde rendement dat per vermogenstitel in de markt is behaald, en
  - de gemiddelde verdeling van het vermogen over de verschillende vermogenstitels (de vermogensmix), berekend op basis van de meest recent beschikbare aangiftegegevens,
- In het rapport is voor spaargeld, schulden en obligaties het gemiddelde rendement berekend over de afgelopen 5 jaar.
- Voor aandelen, onroerend goed en overige bezittingen is 25 jaar gebruikt (de motivering is: beleggen in deze vermogenstitels heeft een 'lange termijn' karakter).
- Uitgangspunt zou bijvoorbeeld kunnen zijn een herijking van deze rendementen om de 5 jaar.

- Voor spaargeld, schulden en obligaties wordt dan een rendement berekend op basis van de laatste 5 jaar, met andere woorden een rendement op basis van geheel 'nieuwe' realisatiecijfers. Voor aandelen wordt het veronderstelde rendement berekend op basis van de laatste 25 jaar, met andere woorden bij een herijking in 2015 van 1990 - 2015 in plaats van 1985 - 2010.
- Het is gebruikelijk om periodieke aanpassingen gedetailleerd in de wet vast te leggen en in diezelfde wet dan een bevoegdheid op te nemen om bij ministeriële regeling die aanpassing te regelen. Voorbeelden hiervan zijn de jaarlijkse aanpassing van verschillende tarieven aan de inflatie of de jaarlijkse aanpassing van het eigenwoningforfait aan de prijs- en huurprijsontwikkeling van woningen.
- Die systematiek brengt met zich dat in de wet vrij nauwkeurig wordt vastgelegd wat de elementen zijn die leiden tot bijvoorbeeld de vermogensmix of de behaalde elementen.
- In die systematiek passen eigenlijk geen elementen die gebaseerd zijn op aannames, zoals nu bijvoorbeeld is gebeurd voor de vaststelling van het belang van de 'overige bezittingen' en de schulden en de keuze voor een bepaalde beleggingsindex.
- Het is weinig waarschijnlijk dat beide Kamers zullen instemmen met een delegatiebevoegdheid waarvan de uitkomst niet kan worden getoetst aan (min of meer) harde criteria.
- Maar, zelfs als dit in dit geval wel mogelijk zou zijn, dan nog is de verwachting dat de Kamers zullen vragen om een zogenoemde voorhangprocedure waardoor de Kamer alsnog in discussie kan gaan over de herijking en het voordeel van een aanpassing bij ministeriële regeling eigenlijk teniet wordt gedaan.
- Dat houdt in dat de periodieke herijking zeer waarschijnlijk bij wet zal moeten worden geregeld, bijvoorbeeld als onderdeel van het Belastingplan.
- Indien voor die optie wordt gekozen vervalt eigenlijk ook de noodzaak om de verschillende elementen die de grondslag vormen voor het voorgestelde schijvensysteem (vermogensmix e.d.), in de wet zelf op te nemen. Het 'volstaat' om die elementen in de memorie van toelichting uitgebreid te beschrijven.
- In de wet worden dan alleen de verschillende schijven met de daarbij behorende forfaitaire rendementen opgenomen (zie de tabel in het voorbeeld onder punt 6 hierna). Dit is ook de enige stap die noodzakelijk is voor de berekening van de belastingschuld.
- Voor de discussie in de Kamers is het evenmin noodzakelijk om deze elementen in de wet op te nemen. Bij een duidelijke en transparante beschrijving in de toelichting over de vermogensmix en de grondslagen van de variant is een goede discussie zonder meer mogelijk.
- *Indien er wordt gekozen voor het opnemen van een eerdergenoemde tegenbewijsregeling lijkt het tevens niet noodzakelijk deze elementen in de wet op te nemen. Ook hier kan worden volstaan met de genoemde duidelijke en transparante beschrijving in de toelichting. Wel zal bij de periodieke herijking van de vermogensmix, de relatieve omvang van de spaartegoeden moeten doorwerken naar de tegenbewijsregeling. Uiteraard brengt de beschreven optie voor een tegenbewijsregeling wel met zich mee dat de veronderstelde omvang van de spaartegoeden uit de eerste en de tweede schijf in de wet moeten worden genoemd.*

6. Vormgeving vrijstelling

Bespreekpunt

Stemt u ermee in dat de vrijstelling wordt gerealiseerd door voor het vrij te stellen vermogen een zogenoemd nulrendement vast te stellen ('nulschijf')?

Toelichting

- Voor het realiseren van de vrijstelling liggen eigenlijk drie opties voor, namelijk
  - een deel van het vermogen vrijstellen door

Hangt er van af of je de vermogens mix
ziet op de totale vermogens of op
de vermogens minus de vige loot. In
dat laatste geval wordt de vermogensmix
inmiddels gecompenseerd
wat de derving.

- hetzij net als nu een deel van het vermogen in mindering te brengen op de rendementsgrondslag en alleen het saldo als grondslag sparen en beleggen in aanmerking te nemen
- hetzij een fictief rendement van nul voor een deel van het vermogen te introduceren
  - een heffingvrij rendement in mindering te brengen op het berekende rendement van het volledige vermogen,
  - een heffingskorting.
- Het uitgangspunt bij de schijvenvariant is dat grotere vermogens anders zijn samengesteld dan kleinere vermogens en daardoor gemiddeld een hoger rendement behalen. Hierdoor verdient het theoretisch gezien de voorkeur het rendement te berekenen over het totale vermogen en pas daarna een vrijstelling toe te passen. Vanuit die theoretische invalshoek lijkt dan een heffingvrij rendement of heffingskorting voor de hand te liggen.

Een heffingvrij rendement of een heffingskorting leidt er wel toe dat het voor de belastingplichtige minder zichtbaar wordt welk deel van het vermogen wordt vrijgesteld. Om het fiscaal belang van de huidige vrijstelling van € 21.330 te handhaven en uitgaande van een forfaitair rendement van 2,94% voor de eerste schijf, zou een heffingvrij rendement van € 627 of een heffingskorting van € 188 moeten worden vastgesteld. Deze bedragen kunnen wel worden omgerekend naar het bijbehorende vrijgestelde vermogen maar de hoogte van het feitelijk vrijgestelde vermogen is niet direct zichtbaar.

Een ander nadeel is dat een heffingvrij rendement of een heffingskorting niet 'automatisch' meebeweegt ingeval de forfaitaire rendementen periodiek worden aangepast. De hiervoor genoemde € 627 is het equivalent van € 21.330 bij een forfaitair rendement van 2,94%. Als het forfaitair rendement stijgt naar (stel) 3,5%, vertegenwoordigt een vrijgesteld rendement van € 627 nog 'slechts' € 15.680 vrijgesteld vermogen. De rendementsvrijstelling zou in dat geval verhoogd moeten worden naar ongeveer € 850 als het uitgangspunt is dat (in de eerste schijf) € 21.330 aan vermogen moet worden vrijgesteld. Omgekeerd zou bij een daling van het forfaitair rendement naar (stel) 2,2% het bedrag van € 627 overeenkomen met een vrijgesteld vermogen van ongeveer € 28.500. Om toch zo dicht mogelijk bij het oorspronkelijke bedrag van € 21.330 te blijven zou de rendementsvrijstelling verlaagd moeten worden naar € 470.

In tegenstelling tot de huidige wijze waarop de vrijstelling is vormgegeven en de andere voorliggende varianten om de vrijstelling vorm te geven verlaagt een heffingskorting niet het verzamelinkomen. Dit betekent dat het vormgeven van de vrijstelling via een heffingskorting ten opzichte van de huidige situatie wel gevolgen heeft voor de toeslagen en andere inkomensafhankelijke regelingen. → moet niet

Gelet op de achtergrond van de vrijstelling van een deel van het vermogen, verdient het de aanbeveling om in alle gevallen concreet te laten zien welk deel van het vermogen daadwerkelijk is vrijgesteld.

In de optie waarin slechts het saldo van de rendementsgrondslag en het heffingvrije vermogen als grondslag sparen en beleggen in aanmerking wordt genomen, wordt de huidige systematiek zo veel mogelijk in stand gehouden. Echter, in de huidige vormgeving van box 3 (vast rendement en vast tarief) heeft de omvang van het vermogen geen gevolgen voor de omvang van het aan de vrijstelling verbonden belastingvoordeel. Als daarentegen onder de nieuwe systematiek het heffingvrije vermogen eerst van de rendementsgrondslag wordt afgetrokken om te bepalen in welke schijf het vermogen valt, dan wordt het heffingvrije vermogen voor de hoge vermogens meer waard (afgerekend tegen het marginale tarief van de hoogste schijf waarin het vermogen valt). De budgettaire derving is dan - uitgaande van het ongewijzigd laten van de schijfgrenzen - geen € 7 miljoen maar € 147 miljoen. Dus de variant kost in dat geval € 140 miljoen extra. Indien dat niet gewenst is (wat voor de hand lijkt te liggen) en ook de schijfgrenzen vaststaan, valt deze (sub)optie in beginsel af.

- Voornoemd uitgangspunt dat de systematiek van box 3 buiten de aanpassing van het forfaitaire rendement zoveel mogelijk behouden blijft en de genoemde bezwaren van de

X
dat moeten we betalen met
profiel: we lopen al lang
het risico!

andere opties, pleiten dan voor de introductie van een fictief rendement van nul voor de eerste € 21.330. Hierdoor wordt bij fictie een rendement van nihil over de eerste € 21.330 verondersteld. Daarmee wordt bewerkstelligd dat voor iedereen met een vermogen dat minimaal gelijk is aan de vrijstelling in absolute bedragen hetzelfde fiscale voordeel geldt en tegelijkertijd voor iedereen duidelijk is welk bedrag is vrijgesteld.

- In het rapport wordt er ook van uitgegaan (variant 1 variatie C) dat het heffingvrije vermogen voor iedere belastingplichtige evenveel waard is door een nulschijf aan de onderkant.

De vaststelling van het forfaitaire rendement, met daarin verwerkt het fictieve rendement van nul voor de eerste € 21.330, zou dan als volgt in de wet kunnen worden opgenomen. De percentages gaan uit van een 50/50-verdeling aan partners voordat de schijfsystematiek wordt toegepast (zie punt 7 hierna). Aan deze percentages ligt voorts de verschillende vermogensmix per schijf ten grondslag.

Bij een rendementsgrondslag van meer dan	maar niet meer dan	bedraagt het forfaitair rendement het in kolom III vermelde bedrag, vermeerderd met het bedrag dat wordt berekend door het in kolom IV vermelde percentage te nemen van het gedeelte van de rendementsgrondslag dat het in kolom I vermelde bedrag te boven gaat	
I	II	III	IV
-	€ 21.330	-	0%
€ 21.330	€ 100.000	-	2,94%
€ 100.000	€ 1 000.000	€ 2.313	4,42%
€ 1 000.000	-	€ 39.780	5,43%

Anders dan in het rapport zijn de percentages in deze tabel weergegeven op individueel niveau in plaats van op huishoudniveau (beslispunt onder 7).

7. Toerekening aan partners

Beslispunten

Stemt u ermee in dat (grotendeels net als nu):

- fiscale partners, ten behoeve van de toepassing van de vermogensrendementsheffing, vrij zijn het gezamenlijke vermogen onderling te verdelen, en
- ingeval fiscale partners geen verdeling hebben aangegeven, er automatisch sprake is van een 50/50-verdeling.

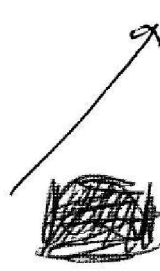
NB1: dit heeft ten opzichte van toepassing van de schijven op huishoudniveau een budgettaire derving van € 44 miljoen in plaats van € 7 miljoen.

NB2: in de grafieken en tabellen van bijgaand rapport is voor de berekeningen van de rendementen voorsnog uitgegaan van de vermogensverdeling naar huishoudens. Als u akkoord gaat met het beslispunt wordt dit nog aangepast aan een vermogensmix naar personen ipv huishoudens.

Toelichting

- Belastingplichtigen met een fiscale partner mogen het totale (huishoudelijk) vermogen op dit moment, na aftrek van (twee maal) het heffingvrije vermogen, naar eigen inzicht verdelen over beide partners (los van het vermogensrechtelijk eigendom). Ingeval partners niet expliciet een keuze maken, wordt aan beide partners de helft van het saldo toegerekend (50/50-toedeling).
- Hoe de fiscale partners in het huidige regime het vermogen verdelen heeft geen gevolgen voor de hoogte van de belasting vanwege het proportionele rendement en tarief. Door met de verdeling te spelen 'spelen' kan wel getracht worden beneden de aanslaggrens van

de verdelen elke zware van proportionaliteit zo men vaststeld door het te splitsen in twee stappen, en nu is het wel samen in een stap. Kunnen we het niet splitsen?

wel
 delen
 naar
 delen
 wel
 delen
 naar

ruim € 40 te blijven. De verdeling van de vermogens over de fiscale partners die volgt uit de aangiften is om deze reden weinig informatief.

- Daarom is voor de berekeningen in eerste instantie gebruikgemaakt van de vermogensverdeling naar huishoudens. Deze cijfers staan voornamelijk in het rapport. Dus een alleenstaande met € 150.000 zit in de huidige berekeningen in dezelfde klasse als een belastingplichtige met een fiscale partner die gezamenlijk ook € 150.000 box 3-vermogen hebben.
- Belastingplichtigen met een fiscale partner hebben een andere vermogensmix dan alleenstaanden met hetzelfde vermogen. Ze houden relatief minder spaargeld aan en meer aandelen. Daarom is het gebruik van de vermogensverdeling naar huishoudens van invloed op de berekende vermogensmix en dus ook op de rendementen per vermogensklasse.
- Onder de nieuwe schijvensystematiek loont het om te zorgen dat het te belasten vermogen van elk van de partners zo veel mogelijk onder een schijfgrens blijft. Bijvoorbeeld bij een gezamenlijk vermogen van € 150.000 en een eerste schijf tot € 100.000 zou een vrije toedeling of een 50/50-toedeling van het gezamenlijke vermogen voor partners voordelig zijn.
- In zoverre kent het nieuwe systeem bij de huidige wijze van toedelen een prikkel om fiscaal partner te worden. Daarentegen past het toepassen van de schijfsystematiek op het gezamenlijke vermogen – hoewel partners gemiddeld wel risicovoller beleggen dan alleenstaanden met hetzelfde totale vermogen – niet in de individualiseringsgedachte van de Wet IB 2001.
- Het voorstel is daarom om vast te houden aan de nu in de wet vastgelegde 'automatische' verdeling van 50/50. Dat houdt in dat een vermogen van (stel) € 150.000 in beginsel gelijkmatig wordt verdeeld onder beide partners. Beiden profiteren dan van het rendement van nul over € 21.330 en voor beiden wordt dan het rendement toegepast dat geldt voor een vermogen tot € 100.000. De huidige mogelijkheid om voor een andere verdeling te kiezen blijft echter eveneens gehandhaafd.
- Als het gaat om de toepassing van de 'vrijstelling' verandert er de facto dan niets ten opzichte van het huidige systeem. Pas als partners kiezen voor een andere verdeling dan 50/50 kan de keuze voor de belastingplichtige nadelig uitvallen. Dat geldt echter niet alleen voor de vrijstelling, maar zoals gezegd onder omstandigheden ook voor de hoogte van het in aanmerking te nemen rendement. Wie expliciet kiest voor een afwijking van de automatische 50/50-toedeling, zal dus op beide punten even goed moeten kijken of hij of zij zich daarmee niet in de vingers snijdt. Dat is echter onlosmakelijk verbonden aan een systeem met verschillende rendementen en staat in zoverre los van de vrijstelling.
- De keuze om de schijfsystematiek niet toe te passen op huishoudniveau maar op individueel niveau heeft wel budgettaire gevolgen en gevolgen voor het forfaitaire rendement per schijf.
- Als bij de berekeningen een extra veronderstelling gemaakt wordt dat het vermogen van belastingplichtigen met een fiscale partner 50/50 verdeeld wordt over de partners kan de daaruit resulterende vermogensverdeling naar personen worden gebruikt. Onder deze extra veronderstelling verandert de vermogensmix per vermogensklasse. In de laagste vermogensklassen neemt het gewicht van spaargeld af en van aandelen/obligaties toe. Immers, in termen van bovenstaand voorbeeld: in de vermogensklasse tot € 100.000 komen er 2 personen uit de klasse 100.000 – 1.000.000 met ieder € 75.000 bij en zij hebben relatief minder spaargeld/meer aandelen dan de groep huishoudens met een vermogen onder de € 100.000.
- Doordat in de schijvenvariant het stelsel progressief uitwerkt leidt het gebruik van de vermogensverdeling op basis van personen voor de bepaling van de vermogensmix en de daaruit volgende gemiddelde rendementen tot een budgettaire derving van € 44 miljoen tegen € 7 miljoen derving als gebruik wordt gemaakt van de vermogensverdeling naar huishoudens.

In de tabellen hierna staat het verschil in uitkomsten.

Tabel 1: marginaal rendement per schijf (inclusief dividendrendement, zonder nulschijf)

marg rendement per schijf	Per huish	per persoon
0- 100dzd	2,76%	2,94%
100dzd-1mln	4,11%	4,42%
> 1mln	5,43%	5,43%
totaal gemiddeld	3,79%	3,79%
budgettair	-7	-44

Tabel 2

Vermogensmix personen				
	totaal	0- 100dzd	100dzd-1mln	> 1mln
spaargeld	55,0%	79,5%	52,8%	27,6%
aandelen/obli	23,1%	11,2%	21,4%	43,9%
onr goed	26,3%	16,3%	29,1%	32,5%
overige bez	8,9%	5,6%	9,3%	12,3%
schuld	-13,3%	-12,6%	-12,6%	-16,2%

80 50 30

Tabel 3

Vermogensmix huishouden				
	totaal	0- 100dzd	100dzd-1mln	> 1mln
spaargeld	55,0%	84,9%	58,8%	29,9%
aandelen/obli	23,1%	9,7%	18,5%	40,2%
onr goed	26,3%	12,5%	26,2%	34,7%
overige bez	8,9%	5,0%	8,5%	11,9%
schuld	-13,3%	-12,1%	-12,1%	-16,7%

Als het stelsel zo blijft dat beide fiscale partners ieder een gedeelte van het vermogen aangeven is de verdeling van 50/50 ook een logische veronderstelling omdat de variant progressief uitwerkt en de 50/50-verdeling voor de belastingplichtigen het meest gunstig is.

Bij het opnemen van een tegenbewijsregeling kan het fiscaal aantrekkelijk zijn de spaartegoeden toe te delen aan één partner, zodat – bij een vermogensverdeling naar personen – meer dan 80% (of 55%) van diens vermogen uit spaartegoeden bestaat. Hierdoor kan deze partner immers door middel van de tegenbewijsregeling een beroep doen op een lager forfaitair rendement. Als het wenselijk is om dit te voorkomen zal de tegenbewijsregeling getoetst moeten worden op huishoudniveau. De uitvoerbaarheid van een toets op huishoudniveau moet worden onderzocht in de uitgebreide analyse van de tegenbewijsregeling.

8. Buitenlands belastingplichtige

A. Besispunt:

Stemt u ermee in dat het forfaitair rendement voor buitenlandse belastingplichtigen op dezelfde wijze wordt vastgesteld als voor binnenlandse belastingplichtigen, ondanks dat de rendementgrondslag voor buitenlandse belastingplichtigen beperkt is tot de in Nederland gelegen onroerende zaken c.a.?

B. Besprekpunt:

Niet-kwalificerende buitenlands belastingplichtigen kunnen onder de huidige regeling geen gebruikmaken van het heffingvrije vermogen. Moet het nulrendement tevens niet van toepassing zijn voor niet-kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen?

als het nu niet hoeft, veranderen we dat niet.

Toelichting

- Buitenlandse belastingplichtigen zijn belastingplichtigen die niet in Nederland wonen, maar wel Nederlands inkomen genieten.
- De rendementsgrondslag van buitenlandse belastingplichtigen bestaat in de praktijk slechts uit in Nederland gelegen onroerende zaken en de rechten die daar direct of indirect betrekking op hebben, verminderd met de daarmee verband houdende schulden. Voor buitenlandse belastingplichtigen behoren in Nederland aangehouden spaartegoeden, obligaties, aandelen e.d. dus niet tot de rendementsgrondslag in Nederland.
- Het forfaitaire rendement dat volgens de nieuwe schijvensystematiek in binnenlandse situaties in aanmerking zal worden genomen is gebaseerd op het langjarig rendement op verschillende vermogenstitels en op een verhouding tussen die vermogenstitels die macro-economisch aansluit bij de hoogte van het vermogen.
- Nu bij buitenlandse belastingplichtigen de rendementsgrondslag beperkt is tot in Nederland gelegen onroerende zaken en de rechten die daar direct of indirect betrekking op hebben, sluit het gemiddelde rendement van binnenlandse belastingplichtigen met een bepaald (wereld)vermogen niet aan bij het gemiddelde rendement op het 'binnenlandse vermogen' voor buitenlandse belastingplichtigen.
- Het is denkbaar om voor de rendementsgrondslag van buitenlandse belastingplichtigen een forfaitair rendement vast te stellen op uitsluitend de vermogenstitel onroerend goed.
- Dit kan er echter toe leiden dat een buitenlandse belastingplichtige in een vergelijkbaar situatie wordt geconfronteerd met een hogere belastingdruk dan een binnenlandse belastingplichtige wiens vermogen ook uitsluitend bestaat uit onroerende zaken, aangezien het forfaitaire rendement op de vermogenstitel onroerend goed hoger kan liggen dan het voor de binnenlands belastingplichtige geldende forfaitaire rendement (zo wordt bij de binnenlander ook rekening gehouden met de vermogenstitel spaargeld, zelfs indien hij geen spaargeld heeft). Europeesrechtelijk is dit hoogstwaarschijnlijk niet houdbaar.
- Nu deze optie Europeesrechtelijk niet mogelijk lijkt te zijn, zijn er in beginsel twee opties:
  - Het forfaitaire rendement wordt voor buitenlandse belastingplichtigen op dezelfde wijze vastgesteld als voor binnenlandse belastingplichtigen.
  - Het forfaitaire rendement wordt voor buitenlandse belastingplichtigen gebaseerd op de binnenlandse vermogensmix in combinatie met een grondslag op wereldniveau (wereldvermogen). Bijvoorbeeld 'box 3-wereldvermogen' bedraagt € 1 miljoen, waarvan € 100.000 onroerende zaak in Nederland. Dan geldt hetzelfde rendementspercentage als geldt voor de binnenlander met een grondslag van € 1 miljoen, maar wordt dit percentage toegepast op € 100.000.
- Optie 2 is echter niet uitvoerbaar omdat voor de Belastingdienst het wereldvermogen van buitenlanders niet is te controleren. Het is in het internationale belastingrecht bovendien hoogst ongebruikelijk dat het bronland rekening houdt met het wereldinkomen/vermogen.
- Hierdoor resteert optie 1. Voor buitenlandse belastingplichtigen met een bepaalde rendementsgrondslag in Nederland wordt hetzelfde forfaitaire rendement toegepast als voor binnenlandse belastingplichtigen met een rendementsgrondslag tot hetzelfde bedrag. Omdat het forfaitaire rendement mede is gebaseerd op de in het algemeen lager renderende spaartegoeden en obligaties, die geen onderdeel vormen van de rendementsgrondslag van de buitenlandse belastingplichtige, betekent deze optie wel dat buitenlandse belastingplichtigen in verhouding tot binnenlandse belastingplichtigen in veel gevallen gunstiger zullen worden behandeld. Dat is echter onvermijdelijk.
- Niet-kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen¹ kunnen op dit moment het heffingvrije vermogen niet van de rendementsgrondslag aftrekken. De redenen van de wetgever om dit voordeel niet aan de niet-kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen te verlenen zijn dat:

¹ Niet-kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen zijn (kort gezegd) buitenlanders, woonachtig in de EU of de EER, van wie het inkomen **niet** geheel of nagenoeg geheel (dus minder dan 90%) in Nederland is onderworpen aan de inkomstenbelasting. Evenals alle inwoners buiten de EU/EER.

- o buitenlandse belastingplichtigen in box 3 uitsluitend belast worden voor een beperkt aantal inkomstensoorten/bronnen, namelijk vrijwel alleen voor in Nederland gelegen onroerende zaken; en
- o het bronland (in dit geval Nederland) geen rekening hoeft te houden met persoonlijke aftrekposten/tegemoetkomingen.
- Het heffingvrije vermogen is volgens de conclusie van A-G Niessen van de Hoge Raad een persoonlijke tegemoetkoming. Dit heeft tot gevolg dat het niet in aanmerking nemen van zo'n tegemoetkoming bij niet-kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen niet leidt tot een schending van een van de Europese vrijheden. De Hoge Raad moet zich hier nog over uitspreken. Indien de nulschijf in de plaats treedt van het heffingvrije vermogen en de werking daarvan materieel vergelijkbaar is, is wellicht verdedigbaar dat de nulschijf ook een persoonlijke tegemoetkoming is. Een nadere Europeesrechtelijke analyse is echter wel vereist. Momenteel ligt er een zaak bij het Hof van Justitie over de strijdigheid met het EU-recht van het heffingvrije vermogen. De conclusie van de A-G van dat Hof wordt op 25 juni verwacht.
- Indien ervoor wordt gekozen de nulschijf niet toe te passen voor niet-kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen, kan dit tot gevolg hebben dat dit naar aanleiding van de uitspraak van het Hof van Justitie moet worden aangepast. Ook indien de voorliggende zaak betreffende het heffingvrije vermogen wordt gewonnen, bestaat er in de toekomst kans op nieuwe rechtszaken over de verenigbaarheid van de nulschijf met het EU-recht.
- Kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen kunnen overigens sowieso gebruikmaken van de nulschijf en andere persoonlijke aftrekposten/tegemoetkomingen.
- *Waarschijnlijk zal de tegenbewijsregeling vanwege Europees recht ook open moeten staan voor buitenlandse belastingplichtigen. De uitvoerbaarheid van deze tegenbewijsregeling voor buitenlandse belastingplichtigen moet nog worden onderzocht.*

9. Internationale vergelijking belastingdruk

In de vorige versie van het rapport was een internationale vergelijking van de belastingdruk op vermogen inclusief pensioen en eigen woning gemaakt. U heeft daarop aangegeven een vergelijking zonder de eigen woning en pensioen te willen.

Een internationale vergelijking van alleen de belastingdruk op vermogen in (het buitenlandse equivalent van) box 3 is niet goed mogelijk op basis van bestaande studies. De reden hiervoor is dat de hypotheekrenteaftrek door de EU als een subsidie op vermogen wordt gezien en samen met de opbrengst van box 3 (en met premies voor lijfrentes) als 1 getal wordt gepresenteerd dat niet verder uitgesplitst kan worden. Nederland is het enige land met een negatieve waarde van dit ene getal. Voor andere landen is niet bekend welke belastingen er verder in dit ene getal zitten. Daardoor is er alleen goed vergelijkend cijfermateriaal beschikbaar over door de EU gedefinieerde categorieën, hetgeen dus voor Nederland de laagste (een negatieve) belastingdruk oplevert.

Wij hebben daarom in het rapport een passage opgenomen waarin duidelijk wordt uitgelegd waarom een goede internationale vergelijking van de belastingdruk in box 3 niet mogelijk is. Zie daartoe hoofdstuk 5 (paragraaf 5.2) en bijlage C in het rapport.

Bijlage

In het rapport wordt bij geen enkele variant een overzicht gegeven van hoe de bijbehorende belastingdruk zich verhoudt tot de huidige belastingdruk en ook niet hoe het budgettaire effect verdeeld is over de vermogensklassen. Voor de meest uitgewerkte variant vindt u in deze bijlage deze informatie

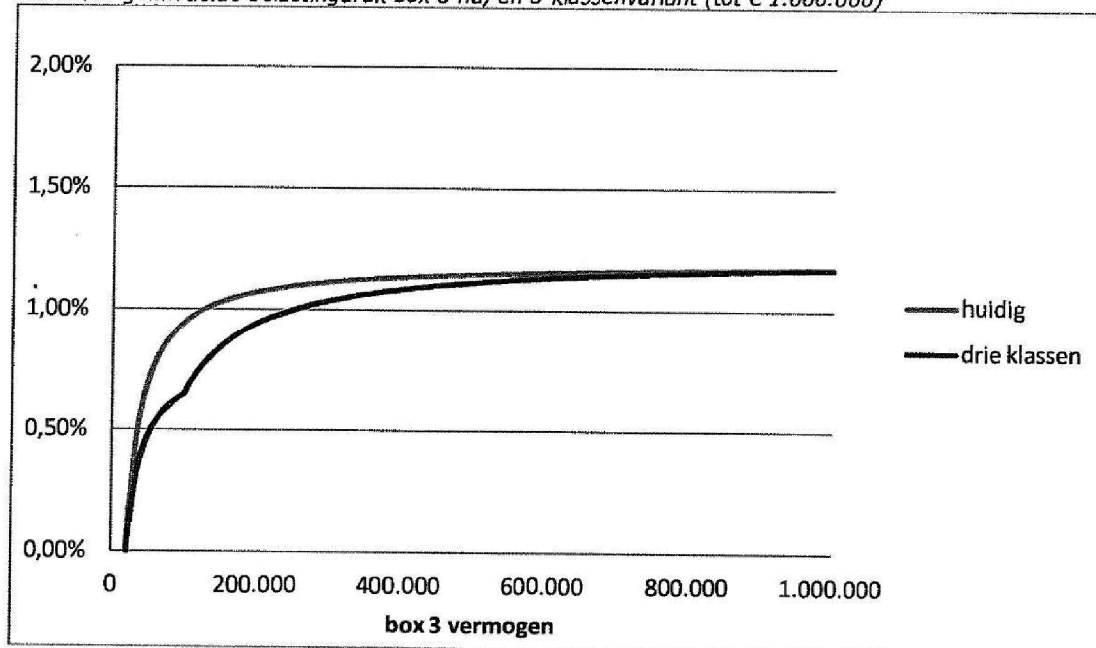
Tabel 1. macro budgettair effect (in € mln) naar vermogensklassen

0- 100.000	-117
100.000-1mln	-177
> 1mln	287
totaal	-7

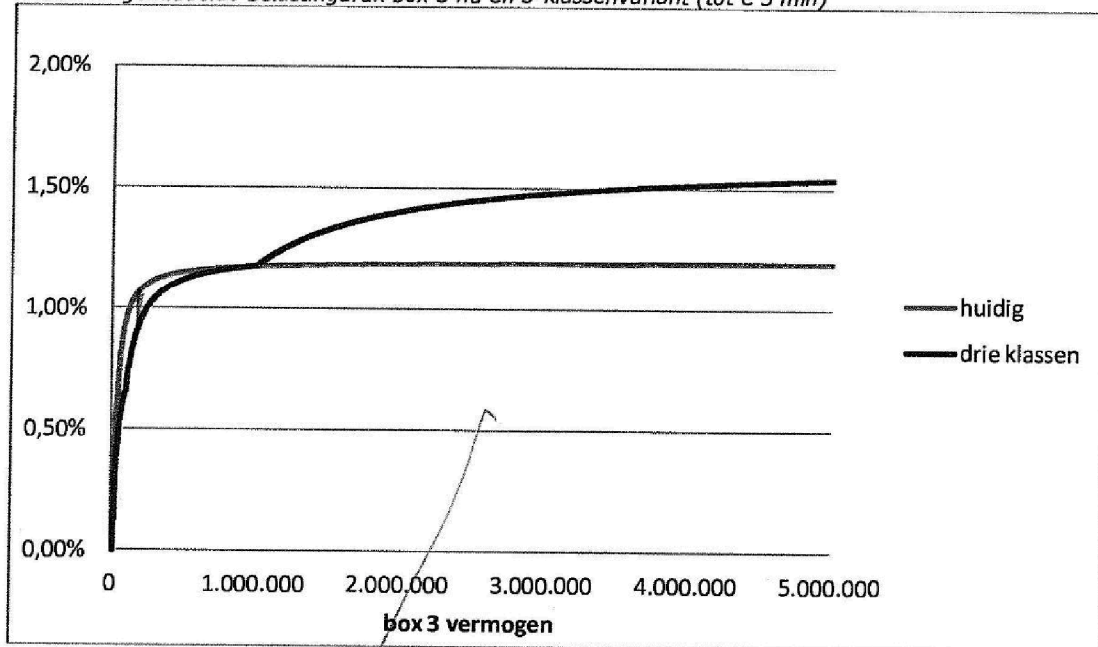
Uit tabel 1 blijkt dat de totale macro derving van de variant van € 7 miljoen de resultante is van de omstandigheid dat alle belastingplichtigen met een rendementsgrondslag tot € 1 miljoen erop vooruitgaan en de (circa 50 duizend) belastingplichtigen met een rendementsgrondslag van meer dan € 1 miljoen gezamenlijk € 287 miljoen meer betalen.

Dat alle belastingplichtigen met een rendementsgrondslag tot € 1 miljoen minder box 3-heffing betalen blijkt uit onderstaande grafieken

Grafiek 1: gemiddelde belastingdruk box 3 nu, en 3-klassenvariant (tot € 1.000.000)

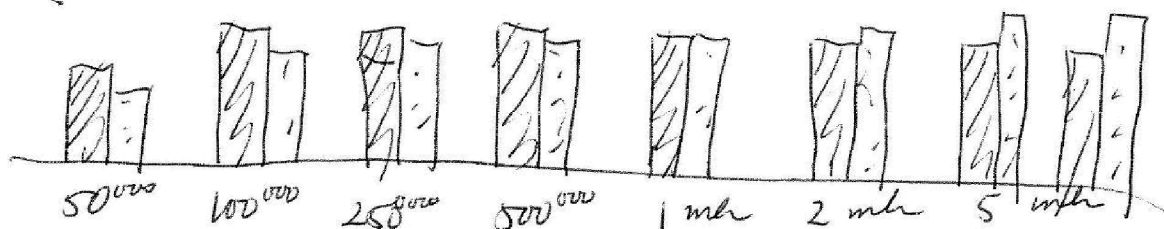

Grafiek 2: gemiddelde belastingdruk box 3 nu en 3-klassenvariant (tot € 5 mln)

En laten we ook 20'n schema maken met de rente standen en aandelenwinsten beide over de afgelopen 25 jaar!

dit plaatje verficht, doordat je onder de miljoen de verticale afstand tussen de twee lijnen met jeed kan schatten. We kunnen het ook nu laten zien:

TER INFORMATIE

Aan
de Staatssecretaris

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

**Inlichtingen
Belastingplan**

persoonsgegevens

notitie

Oplegnotitie eerste conceptversie MVT's pakket
Belastingplan 2016

Datum
3 augustus 2015

Notitienummer
AFP/2015/638

Rubriek
Belastingplan

Auteur
Diverse auteurs

Paraaf

Via

via

persoonsgegevens

Via

Medeparaaf

persoonsgegevens

persoonsgegevens

Aanleiding

De afgelopen weken is hard gewerkt aan de vijf (concept)wetsvoorstellen die deel uitmaken van het pakket Belastingplan 2016, namelijk:

- Belastingplan 2016 (BP 2016)
- Overige Fiscale maatregelen 2016 (OFM 2016)
- Wet implementatie van de aanpassingen in de Moeder-dochterrichtlijn
- Wet vrijstelling uitkeringen uit het Artikel 2-Fonds
- Wet tegemoetkoming loondomein

Bijgevoegd treft u zoals afgesproken van de vijf wetsvoorstellen het algemeen deel van de memorie van toelichting aan. De eerstvolgende bespreking over het pakket Belastingplan 2016 staat gepland voor **maandag 17 augustus van 10.00 tot 11.30**.

In onderdeel I van deze notitie wordt ingegaan op 5 fiches met mogelijke fiscale tegemoetkomingen ten einde voldoende draagvlak te verkrijgen voor een herziening van box 3 zonder tegenbewijsregeling. Deze fiches zijn als bijlage bij deze notitie gevoegd. Na uw beoordeling kunnen deze fiches kunnen worden omgebouwd naar sonderingsfiches.

In onderdeel II van deze notitie treft u verder een Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

aanvullende informatie aan over:

- de maatregelen betreffende box 3;

- Valt buiten reikwijdte

Kopie aan
Minister
Comm
2x PA

Bijlagen
8

Valt buiten reikwijdte

De uitvoeringsaspecten van bovenstaande maatregelen en de onderwerpen in de fiches worden nog in kaart gebracht via de uitvoeringstoetsen nieuwe stijl.

Deel I: Maatregelen ten einde draagvlak te verkrijgen voor een herziening box 3 zonder tegenbewijsregeling

Ter informatie:

U heeft gevraagd naar op hoofdlijnen uitgewerkte ideeën die als alternatief kunnen dienen voor het vervallen van de tegenbewijsregeling in box 3. Deze ideeën zijn in de vorm van 'fiches' als bijlage toegevoegd. U heeft zelf vier ideeën aangedragen (afschaffen overdrachtsbelasting/financieringskosten, afschaffen villabelasting, fiscale tegemoetkoming bij afschaffing PEB en iets in trant van aftrekposten en bijzondere regelingen), daar zijn nog twee uitgewerkte ideeën aan toegevoegd (een generieke regeling voor vervolgingslachtoffers en een maatregel voor startups). Hieronder treft u een korte toelichting aan van alle fiches.

Fiche afschaffen overdrachtsbelasting/financieringskosten

- Het fiche over afschaffing van de overdrachtsbelasting op particuliere woningen, in combinatie met het afschaffen van de financieringskosten eigen woning en de onbelaste verhuiskostenvergoeding, is nog niet afgestemd met BZK. Wel is BZK ambtelijk geïnformeerd over dit onderwerp.
- De budgettaire derving van het afschaffen van de overdrachtsbelasting op particuliere woningen in combinatie met afschaffing van de financieringskosten eigen woning was aanvankelijk geraamd op circa € 160 mln. per jaar. Deze raming was gebaseerd op de cijfers van 2013. In 2013 bevond de huizenmarkt zich echter op het dieptepunt. Zowel het aantal transacties als de prijs van koopwoningen is de afgelopen twee jaar sterk toegenomen en de verwachting is dat deze toename doorzet in 2016. Inmiddels is een raming beschikbaar op basis van recente cijfers. De budgettaire derving van deze maatregelen komt dan neer op circa € 335 mln. Afschaffen van de verhuiskostenregeling levert circa € 10 mln. op. Dan resulteert een budgettaire derving van € 325 mln. per jaar.
- Overigens zou het afschaffen van de overdrachtsbelasting voor woningen – met het oog op anticipatie effecten – per datum van indiening van het voorstel (dus op Prinsjesdag) moeten ingaan hetgeen voor 2015 leidt tot een incidentele derving bij van € 245 mln.
- De budgettaire derving van structureel € 325 mln. zou op verschillende manieren gefinancierd kunnen worden, bijvoorbeeld uit de afschaffing van de Regeling Hillen. De derving kan ook gefinancierd worden uit het 5 mld. pakket. Een groot risico bij heronderhandeling over de inzet van de 5 mld. is dat hiermee ook de deur wordt opengezet voor discussie over zowel financiering van koopkrachtrepatrië van ouderen en uitkeringsontvangers

in rekest behouden met dat ook aftrekposten van koopkosten nu meer kost vanwege hogere verbruik?

dat is met handig in een jaar met grote negatieve koopkrachtoeffenen voor ouderen

↑
v
gpe - -!
hoezo zo groot?
1/3 van 325?
dan 100 miljoen
afschaffen!
Pagina 3 van 12

Om het te
kunnen inzetten
vanuit de
VVD is het
nodig
dat het
iets
kost.

uit de 5 mld., als ook de financiering van de huurtoeslagtegenvaller. Daarmee neemt – net als met het dekken van de 325 mln. zelf – het aantal banen dat het pakket oplevert af. Het dekken uit het 5 mld. pakket zal ten koste gaan van werkenden (bijvoorbeeld in de vorm van een kleinere verhoging van de arbeidskorting) omdat alleen zij profiteren van de 5 mld. lastenverlichting.

- Om heronderhandeling over het 5 mld. pakket te voorkomen kan de overdrachtsbelasting ook budgettair neutraal verlaagd worden naar 0,8%, in plaats van deze in het geheel af te schaffen. Bij de keuze voor een 'meer logische' verlaging van het tarief van 2 naar 1% is er sprake van een opbrengst. Enige 'overdekking' is echter geen overbodige luxe omdat het politieke draagvlak voor bijvoorbeeld het afschaffen van de aftrekbaarheid van boeterente en andere kosten van geldleningen waarschijnlijk klein is. De omvang van het budgettair belang van de aftrekbaarheid van boeterente en andere kosten van geldleningen is op dit moment niet apart in kaart gebracht, het is dus niet bekend of beide posten vergelijkbaar zijn qua omvang.
- Overigens is het afschaffen van de overdrachtsbelasting economisch interessant (het gaat om een relatief sterk versturende belasting) en werkt beter voor de werking van de woningmarkt dan het afschaffen van de villabelasting.

Fiche afschaffen 'villabelasting'

- Wat betreft het fiche afschaffen villabelasting delen wij uw observatie dat het puur een rechts symbool betreft en daarmee kwetsbaar is voor PvdA.
- De maatregel staat haaks op het beleid om de omvang van de subsidies aan de woningmarkt te verminderen en is daarmee economisch minder efficiënt.
- De afschaffing is een relatief 'goedkope' maatregel met een budgettair beslag van € 38 mln.

Fiche afschaffen/uitfasering PEB

- Twee mogelijke oplossingsrichtingen voor de knelpunten in de PEB zijn voor beide Kamers in de brief van 1 juli jl. nader uitgewerkt. Het gaat dan om de zogenoemde oudedagsbestemmingsreserve en het oudedagssparen in eigen beheer. Tevens wordt in die brief gevraagd of de Kamer prijs stelt op een nadere uitwerking van een derde route, te weten uitfasering (= afschaffing) van PEB
- In het fiche wordt niet op een mogelijke voorkeur vooruit gelopen omdat op 24 september een AO in de Tweede Kamer plaatsvindt over dit onderwerp, zodat de Kamer zelf een voorkeur kan bepalen voor een nader uit te werken variant.
- Een genereuze fiscale tegemoetkoming bij de afschaffing van de PEB, zoals u heeft voorgesteld, is als alternatief voor de tegenbewijsregeling op korte termijn niet haalbaar, daarvoor is de materie te ingewikkeld en is de doelgroep te veelzijdig.

Fiche generieke regeling vervolgingsslachtoffers

- De Tweede Kamer heeft gevraagd om een vrijstelling voor de uitkering uit het Artikel 2-Fonds. Dit is uitgewerkt in een wetsvoorstel als onderdeel van het pakket Belastingplan 2016.

dan is dit punt
ontbreken als
middel.

ja, maar ben
nu in eerste
instantie op zoek
naar een
ruilmiddel

maar om die derde
route te spreken
maken is een ruwe
schets vd regels wd
nodig!

- Het wetsvoorstel zou kunnen worden uitgebreid naar alle uitkeringen die specifiek betrekking hebben op uitkeringen die worden verstrekt door voornamelijk de Nederlandse overheid aan (de eerste generatie) slachtoffers van oorlogsgeweld in de Tweede Wereldoorlog.
- Daar zouden ongeveer 26.000 mensen van baat van hebben.

Fiche maatregel startups

- Het bevorderen van het vestigingsklimaat voor startups kan op verschillende manieren, waaronder met fiscale maatregelen. Omdat startups veel behoefte hebben aan financiering en dit niet altijd bij de reguliere financiers, zoals banken, kunnen krijgen, kunnen maatregelen worden genomen om investeringen in startups te bevorderen. Daarbij moet rekening worden gehouden met het feit dat de Tante Agaath-regeling, die een soortgelijk doel had, is afgeschaft naar aanleiding van een negatieve evaluatie.
- In bijgaand fiche is een maatregel uitgewerkt die ziet op het verlengen van de standaardperiode van terugwerkende kracht bij een geruisloze inbreng. Bij de uitwerking van deze maatregel bleek echter dat deze mogelijk niet volledig aansluit bij de vraag vanuit de startups en de financiers.
- Er wordt op dit moment verder nagedacht over potentiële maatregelen. Hierbij wordt rekening gehouden met de brief van Neelie Kroes (in haar hoedanigheid als Special Envoy voor Startups) aan de fractievoorzitters, waar ze ingaat op enkele fiscale opties om startups te ondersteunen.
- U wordt hier op korte termijn verder over geïnformeerd.

danke

OK

er zal nog dank ontstaan om de moeite nemen met de brief in de vroege fase moeten een goede appreciatie hebben van die brief.

Valt buiten reikwijdte

Geen extra fiches aftrekposten en bijzondere regelingen

U heeft gevraagd of er bij de sondering van de stelselherziening nog vereenvoudigingen/aftrekposten op verzoek van (alleen) de PvdA zijn afgevallen. Dat blijkt niet het geval. Vereenvoudigingsvoorstellen zijn uitsluitend afgevallen op verzoek van de VVD of de VVD en PvdA gezamenlijk.

Deel II: Aanvullende informatie specifieke maatregelen uit pakket Belastingplan 2016 en nieuwe maatregelen in pakket Belastingplan 2016

Valt buiten reikwijdte

←